

STEVEN PINKER

Dil İçgüdüğü

27 sayfalık görselleştirilmiş geniş özet

16 özgün bölüm gravürü · Gündelik örnekler

Ana fikirler · Eleştiriler · Akılda kalan sahneler

Özgün eserin yerini tutmayan açıklamalı okuma rehberi

OKUMAYA BAŞLAMADAN ÖNCE

Bu rehberin pusulası

Çocuğun birkaç yıl içinde kurallı konuşmayı nasıl başardığını, sözcüklerden cümleye ve beyinden evrime uzanan büyük bir savla açıklayan; dilin doğuştan gelen kapasite ile toplumsal öğrenmenin buluşması olduğunu tartışan rehber.

Bu kitap nasıl okunmalı?

Pinker 'İçgüdü' derken bebeğin hazır cümlelerle doğduğunu söylemez. Bebeğin beyin dil öğrenmeye özel biçimde yatkın olduğunu, çevredeki konuşmanın bu kapasiteyi belirli bir dile dönüştürdüğünü savunur.

Kitap güçlü bir görüş sunar; dilbilimde oybirliği yoktur. Doğuştan ne kadar yapı geldiği, genel öğrenme mekanizmalarının payı ve kültürel çeşitliliğin kapsamı bugün de tartışılır.

Rehber savı slogan olarak değil, kanıtları ve itirazlarıyla izleyecek. Çocuk hataları, işaret dilleri, beyin hasarı, sözdizimi ve evrim aynı masaya gelecek.

KULLANIM ÖNERİSİ

Bir oturuşta bitirmek zorunda değilsiniz; her gravür bir sonraki durak için hafıza kancasıdır.

YOL HARİTASI

21 durakta kitabın bütünü

01	Bu kitap nasıl okunmalı?	12	Diller farklı, insan kapasitesi ortak
02	Üç yaşındaki dil ustası	13	Dil düşünceyi hapseder mi?
03	Bir cümlede sonsuz imkan	14	Kreol dilinin doğuşu
04	Çocuğun sevimli hatası	15	Dil nasıl evrilmiş olabilir?
05	Sözcüklerin arasındaki görünmez ağaç	16	Hayvanlar neden konuşmuyor?
06	Bahçe yolunda kaybolan zihin	17	Dil polisi ve yaşayan dil
07	Sözlük kafamızda nasıl durur?	18	Kitabın büyük iddiası nerede zorlanıyor?
08	Ses akışını parçalara bölmek	19	Yapay zeka dil biliyor mu?
09	İşaret dili de tam bir dildir	20	Çocuğa dil için ne gerekir?
10	Beyinde tek bir dil kutusu yok	21	Bir cümlede kitabın özü
11	Kritik dönem penceresi		

YENİ BÖLÜM

BİRİNCİ KISIM · ÇOCUĞUN MUCİZESİ

BU BÖLÜMÜN DURAKLARI

- Üç yaşındaki dil ustası
- Bir cümlede sonsuz imkan
- Çocuğun sevimli hatası

Bu ara sayfa metni uzatmak için değil, zihinde yön duygusu kurmak için var. Sağdaki gravürü bölümün hafıza kapısı olarak kullanın; soldaki başlıklar ilerledikçe aynı ana sorunun farklı yüzlerini gösterecek.

Üç yaşındaki dil ustası

Çocuk duyduğu cümleleri kopyalamakla kalmaz; sınırlı örnekten daha önce söylenmemiş düzenli cümleler üretir.

Üç yaşındaki çocuk dilbilgisi dersi almadan daha önce duymadığı cümleler kurar. Yalnız ezberlediği kalıpları tekrarlamaz; sözcükleri yeni sırada birleştirir ve başkasının niyetini anlatır.

Bir yapbozun resmini hiç görmeden yüzlerce parçayı doğru ailelere ayırmak gibi, çocuk konuşma akışından sesleri, sözcükleri ve kuralları çıkarır. Üstelik yetişkinler çoğu hatayı sistemli biçimde düzeltmez.

Pinker için bu hız, beynin dil için hazırlanmış beklentileri olduğuna işarettir. Çevre malzemeyi verir; çocuk zihni malzemeyi rastgele değil belirli yollarla düzenler.

Karşı görüşler ise güçlü örüntü öğrenmenin, ortak dikkatin ve sosyal etkileşimin bu başarıyı açıklamada daha büyük payı olabileceğini söyler. Mucize tek kelimeyle çözülmüş değildir.

Bir cümlede sonsuz imkan

Sınırlı sözcük ve kurallar Lego parçaları gibi tekrar birleşerek sayısız yeni cümle kurabilir.

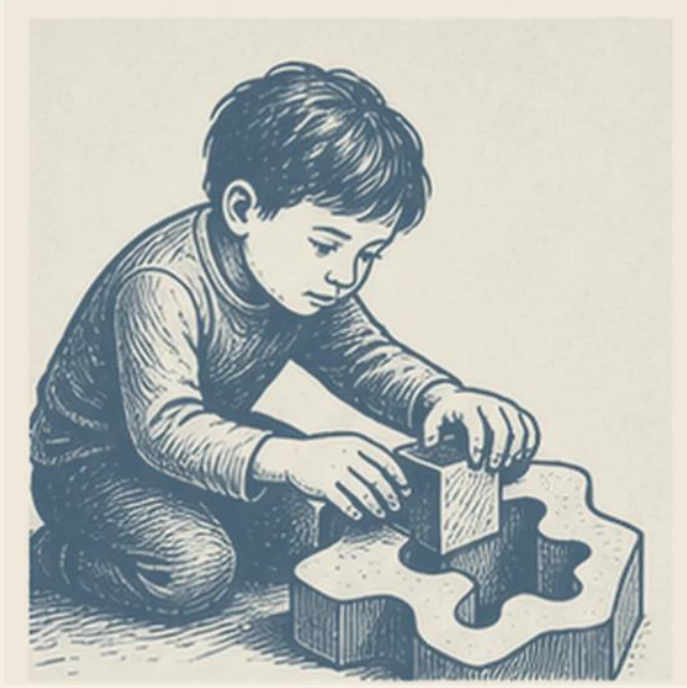
Dil, sınırlı sayıda sözcük ve kuraldan sınırsız sayıda cümle kurabilir. 'Kedi uyudu' içine 'komşunun gördüğü' gibi bir yapı eklenebilir; sonra o yapının içine yenisi yerleşebilir.

Lego kutusundaki parça sayısı sınırlıdır, kurulabilecek evlerin sayısı değildir. Dilin üretkenliği de parçaların düzenli biçimde tekrar birleşebilmesinden gelir.

Bu özellik iletişimi hazır mesaj listesinden ayırır. Dün olmayan olay, yarınki plan veya hiç var olmamış ejderha aynı sistemle anlatılabilir.

Pinker dilin bu birleşim gücünü insan zihninin temel tasarımlarından biri sayar. Anlam, sözcük torbasından değil yapının içindeki ilişkilerden doğar.

Çocuğun sevimli hatası

Çocuğun düzenli kuralı istisnaya uygulaması, ezberi kaybettiğini değil kendi dil düzenini kurduğunu gösterir.

Çocuk önce 'geldi' sözünü doğru kullanırken bir süre sonra 'gel-di' kuralını aşırı genelleyip düzensiz biçimi bozabilir. Bu gerileme aslında kural öğrendiğinin işaretidir.

Usta çırağın hazır masayı iyi kopyaladıktan sonra kendi ölçüsüyle ilk masada hata yapması gibi, çocuk ezberden üretime geçmiştir. Yanlış, zihindeki düzenin penceresidir.

Türkçede eklerin düzenli oluşu çocukların örüntüyü açık görmesini sağlar; yine de ses uyumu ve istisnalar öğrenilir. Her dil farklı yüzeyde aynı öğrenme sorusunu doğurur.

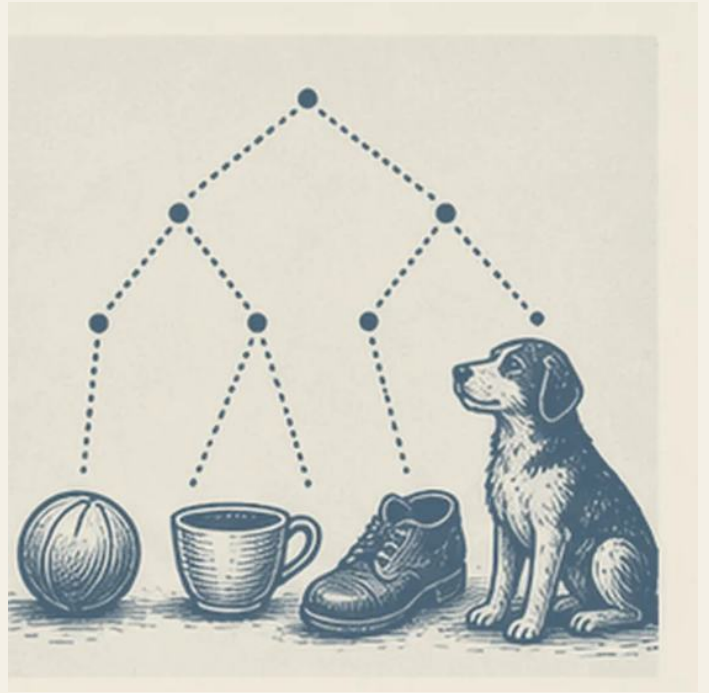
Bu örnek yetişkinin sürekli düzeltmesinin ana motor olmadığını gösterir. Çocuk duyduğu veriden aktif varsayım kurar ve zamanla istisnaları yerleştirir.

YENİ BÖLÜM

İKİNCİ KISIM · DİLİN MAKİNESİ

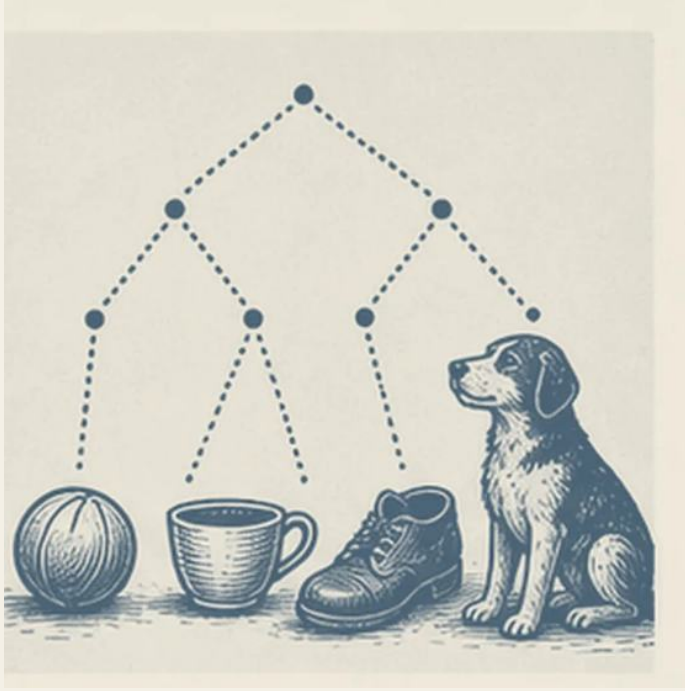
BU BÖLÜMÜN DURAKLARI

- Sözcüklerin arasındaki görünmez ağaç
- Bahçe yolunda kaybolan zihin
- Sözlük kafamızda nasıl durur?
- Ses akışını parçalara bölmek

Bu ara sayfa metni uzatmak için değil, zihinde yön duygusu kurmak için var. Sağdaki gravürü bölümün hafıza kapısı olarak kullanın; soldaki başlıklar ilerledikçe aynı ana sorunun farklı yüzlerini gösterecek.

Sözcüklerin arasındaki görünmez ağaç

Aynı sözcük sırası farklı görünmez öbekler kurduğunda cümlelerin anlamı da değişebilir.

'Yaşlı adam ve kadın geldi' cümlesi, yaşlılığın yalnız adama mı ikisine mi ait olduğuna göre iki anlam taşır. Sözcük sırası aynı, zihindeki gruplaşma farklıdır.

Market poşetinde ürünleri yan yana koymakla raflara kategorik halinde yerleştirmek aynı değildir. Sözdizimi sözcükleri düz sıradan çıkarıp iç içe öbeklere düzenler.

Dilbilimciler bu görünmez yapıyı ağaçlarla gösterir. Ağaç gerçek beyindeki çizim değildir; hangi parçanın hangisiyle bağlandığını açıklayan modeldir.

Cümleyi anlamak bu nedenle sözlük açmaktan fazlasıdır. Zihin milisaniyeler içinde olası yapıları kurar, bağlama göre birini seçer ve bazen bahçe yolunda yanılır.

Bahçe yolunda kaybolan zihin

Cümleyi anlama sistemi en olası yola hızla girer; son sözcük çıkmazı gösterince yapıyı yeniden kurar.

Bazı cümleler ilk anda bizi yanlış yapıya götürür; son sözcük gelince başa dönmek zorunda kalırız. İngilizcedeki klasik örneklerde fiil sandığımız sözcük başka görev çıkar. Türkçede de noktalama veya vurgu belirsizliği benzer şaşkınlık yaratır.

Yol tabelası sizi kısa sokağa sokar, köşede çıkmazı görünce haritayı yeniden okursunuz. Cümle işleme sistemi de en olası analizi önce dener; yanlışsa düzeltir.

Bu hatalar anlama sürecinin pasif olmadığını gösterir. Zihin cümle tamamlanana kadar beklemez, her sözcükte tahmin kurar.

Pinker bu küçük tökezlemeleri dil mimarisinin izleri olarak kullanır. Hızlı sistem çoğu zaman görünmezdir; yanılınca mekanizmasını fark ederiz.

Sözlük kafamızda nasıl durur?

Zihinsel sözlük sözcüğün anlamıyla birlikte sesini, eklerini ve cümlede açacağı rolleri de taşır.

Zihinsel sözlük yalnız anlam listesi değildir. Bir fiilin hangi ekleri aldığı, hangi ögelerle kullanılabildiği ve ses biçimi de kaydedilir. 'Vermek' genellikle veren, verilen şey ve alan kişi arasında bir yapı açar.

Tiyatrodaki rol kartı gibi, sözcük sahneye kaç oyuncu çağıracağını taşır. Sözdizimi bu rollerin cümledeki yerini düzenler.

Düzenli biçimler kural yoluyla, sık düzensiz biçimler bellekten gelebilir. Pinker sözcükler ve kurallar arasında çift sistem savunur; bağlantıcı modeller daha ortak bir öğrenme mekanizması önerebilir.

Tartışma yalnız dilbilgisi değildir. Zihnin sembolik kurallarla mı, örüntü ağlarıyla mı yoksa ikisinin karışımıyla mı çalıştığını sorgular.

Ses akışını parçalara bölmek

Konuşma kesintisiz bir ses nehri olsa da zihin istatistik, ritim ve anlamla içine sözcük sınırları çizer.

Konuşma yazıdaki gibi sözcükler arasında boşluk bırakmaz. Sesler birbirine karışır, konuşan hızlanır ve bazı heceleri yutar. Yine de dinleyici akışı anlamlı parçalara böler.

Bilmediğiniz dilde konuşma kesintisiz uğultu gibi gelir. Tanıdık dilde zihin olası sözcükleri, ses kurallarını ve bağlamı birlikte kullanarak görünmez aralıklar koyar.

Bebekler sık birlikte gelen heceleri izleyebilir; ritim ve vurgu sınır ipucu sağlar. Dil edinimi yalnız sözcük ezberinden önce ses istatistiklerini öğrenmeyle başlar.

Bu beceri güçlüdür ama yanılmaz değildir. Şarkı sözlerini yanlış duymamız, beynin belirsiz sesi tanıdık anlama doğru tamamladığını gösterir.

YENİ BÖLÜM

ÜÇÜNCÜ KISIM · BEYİN VE TOPLUM

BU BÖLÜMÜN DURAKLARI

- İşaret dili de tam bir dildir
- Beyinde tek bir dil kutusu yok
- Kritik dönem penceresi
- Diller farklı, insan kapasitesi ortak
- Dil düşünceyi hapseder mi?

Bu ara sayfa metni uzatmak için değil, zihinde yön duygusu kurmak için var. Sağdaki gravürü bölümün hafıza kapısı olarak kullanın; soldaki başlıklar ilerledikçe aynı ana sorunun farklı yüzlerini gösterecek.

İşaret dili de tam bir dildir

İşaret dili sesin yedeği değil; bedenin görsel kanalında kurallı, üretken ve eksiksiz bir dildir.

İşaret dilleri konuşulan dilin elle yazılmış kopyası değildir. Kendi sözcükleri, dilbilgisi ve anlatım imkanları vardır. El biçimi, konum, hareket ve yüz ifadesi anlam ayrımı yapabilir.

Ses kanalı kapanınca dil kapasitesi yok olmaz; başka bir bedensel kanalda örgütlenir. Bu, dili ağızdan çıkan sese eşitleyen önyargıyı kırar.

Sağır çocuk erişilebilir işaret dili ortamında doğal biçimde dil geliştirir. Dil girdisinden yoksun bırakılmak ise bilişsel ve sosyal gelişimde ağır bedeller yaratabilir.

İşaret dilleri Pinker'ın insan türüne özgü dil kapasitesi savına güçlü örnek sunar, fakat aynı zamanda dilin topluluk içinde doğup değiştiğini gösterir.

Beyinde tek bir dil kutusu yok

Dil iki beyin kutusundan değil ses, anlam, hareket ve bellek yollarının birlikte çalıştığı geniş ağdan doğar.

Beyin hasarı bazı kişilerde konuşma üretimini, bazılarında anlamayı veya sözcük bulmayı daha çok etkileyebilir. Broca ve Wernicke adları bu ayrımları anlatmada tarihsel rol oynar.

Fakat modern görüntüleme dili iki küçük kutuya sığdırmaz. Ses, hareket, anlam, bellek ve dikkat geniş ağlarda birlikte çalışır. Görev ve kişiye göre dağılım değişebilir.

Bir şehrin ulaşımı yalnız iki istasyondan ibaret olmadığı gibi, dil de bağlantılı bölgelerin dinamik işidir. Bir yol kapandığında bazen başka yollar kısmen görevi devralır.

Kitaptaki nöroloji, döneminin güçlü kanıtıdır ama bugünkü ayrıntılar daha zengindir. Basit beyin haritaları öğretici başlangıç, kötü bir son söz olabilir.

Kritik dönem penceresi

Erken çocukluk dili kolay alan açık pencere gibidir; pencere daralsa da yetişkin öğrenmesi sona ermez.

Çocuklar dili erken yaşta olağanüstü kolaylıkla edinir. Ergenlik sonrası yeni dil öğrenmek mümkündür, fakat anadili düzeyinde ses ve sezgi kazanmak çoğu kişi için zorlaşır.

Islak çamur şekli kolay alır; kurudukça değişim imkansız olmaz ama daha çok emek ister. Beyin gelişiminde bağlantıların esnekliği de zamanla farklılaşır.

Kritik dönem kesin kapanan tek gün değildir. Dilin ses, sözdizimi ve sözcük bölümleri farklı zaman çizgilerine sahip olabilir; maruz kalma miktarı ve motivasyon önemlidir.

En güçlü ders çocukların erken ve erişilebilir dile ihtiyacıdır. Bu özellikle sağır çocuklarda işaret diline zamanında erişim için hayati bir eğitim meselesidir.

Diller farklı, insan kapasitesi ortak

İnsan dilleri farklı malzemelerle kurulan evler kadar çeşitlidir; ortaklık yüzeyden çok öğrenme ve iletişim kapasitesinde aranır.

Diller sözcük sırası, ses, ek ve anlam ayrımlarında büyük çeşitlilik gösterir. Türkçe bilgiyi eklerle paketlerken başka diller ayrı sözcük veya sıra kullanabilir.

Aynı evi taş, ahşap veya kerpiçle kurmak gibi, iletişim ihtiyaçları farklı malzemelerle çözülür. Ortaklık yüzey biçimlerinin aynı olması değildir.

Evrensel dilbilgisi savı, olası insan dillerinin sınırlarını doğuştan gelen yapının daralttığını öne sürer. Eleştirmenler bazı evrensellerin genel biliş, iletişim ve kültürel evrimden çıkabileceğini savunur.

Dünya dillerinin daha iyi belgelenmesi eski genellemeleri sınırlar. Çeşitlilik, ortak kapasite fikrini yok etmez; ortaklığın nerede aranacağını daha dikkatli hale getirir.

Dil düşünceyi hapseder mi?

Dil düşünceyi kilitleyen hücre değil, bazı yolları belirginleştirip dikkati yönlendiren bir harita olabilir.

Bir dilde sözcük olmaması o düşüncenin imkansız olduğu anlamına gelmez. Yeni kavramları tarif eder, ödünç alır veya yeni sözcük üretiriz. Pinker düşüncenin yalnız iç konuşma olmadığını savunur.

Bebek ve hayvanlar sözcüksüz de nesne, sayı ve niyet hakkında bazı ayrımlar yapabilir. Ressam görüntü, müzisyen ses düzeniyle düşünebilir.

Öte yandan dil dikkat ve belleği etkileyebilir. Renk adları veya yön sistemleri, insanların bazı ayrımları daha hızlı fark etmesini sağlayabilir. Etki ile hapisane aynı şey değildir.

En dengeli sonuç şudur: Dil düşüncenin bütün sınırlarını çizmez, fakat sık kullandığımız yolları işaretleyen bir harita gibi algı ve hatırlamayı yönlendirebilir.

YENİ BÖLÜM

DÖRDÜNCÜ KISIM · KÖKEN VE TARTIŞMA

BU BÖLÜMÜN DURAKLARI

- Kreol dilinin doğuşu
- Dil nasıl evrilmiş olabilir?
- Hayvanlar neden konuşmuyor?
- Dil polisi ve yaşayan dil

Bu ara sayfa metni uzatmak için değil, zihinde yön duygusu kurmak için var. Sağdaki gravürü bölümün hafıza kapısı olarak kullanın; soldaki başlıklar ilerledikçe aynı ana sorunun farklı yüzlerini gösterecek.

Kreol dilinin doğuşu

Çocuk kuşağı sınırlı ortak konuşma malzemesini daha düzenli ve üretken bir dil yapısına dönüştürebilir.

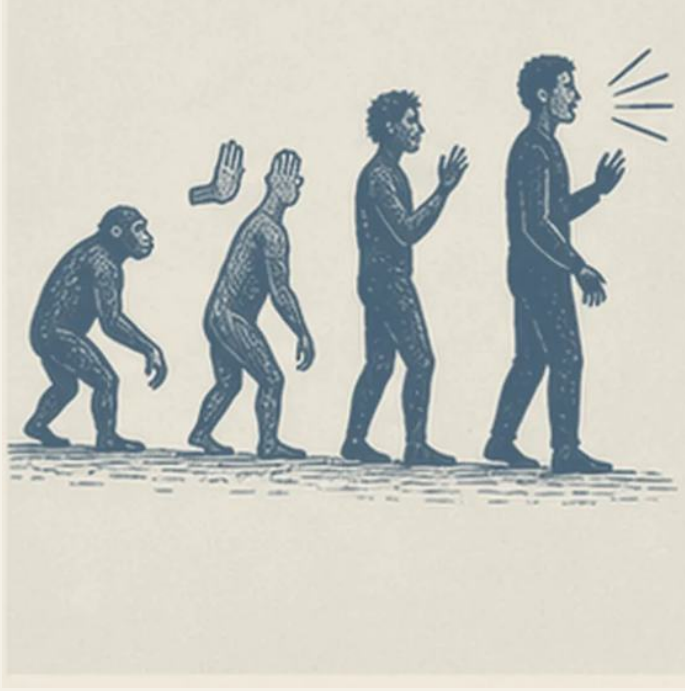
Farklı dilleri konuşan yetişkinler zorunlu iletişimde sınırlı bir ortak sistem geliştirebilir. Çocuklar bu girdiyi ana dil olarak edinirken daha düzenli ve üretken bir kreol dili kurabilir.

Yarım kalmış bir kulübeyi devralan çocukların kat, merdiven ve odalar eklemesi gibi, yeni kuşak iletişim malzemesini daha zengin yapıya dönüştürür.

Pinker bu örnekleri doğuştan dil kurma kapasitesine kanıt sayar. Tarihçiler ve kreol uzmanları ise girdinin sanıldığından daha zengin, süreçlerin daha çeşitli olduğunu hatırlatır.

Örnek yine de dilin topluluk içinde hızla sistemleşebildiğini gösterir. Çocuk pasif alıcı değil, ortak düzenin kurucusudur.

Dil nasıl evrilmiş olabilir?

Dil tek anda beliren armağan değil; ses, ortak dikkat ve sembol becerilerinin uzun evrimsel birleşimi olabilir.

Pinker dili doğal seçimle şekillenmiş bir uyum olarak görür. Karmaşık sosyal bilgiyi paylaşan atalar plan, akrabalık ve tehlike hakkında avantaj kazanmış olabilir.

Gözün evriminde olduğu gibi dilin de tek sıçramayla doğması gerekmez. Ses denetimi, ortak dikkat, sembol kullanımı ve birleşim kapasitesi farklı aşamalarda güçlenebilir.

Fosilleşmeyen davranışın tarihini kanıtlamak zordur. Genler, beyin karşılaştırmaları, primat iletişimi ve arkeoloji parçalı ipuçları sunar; kesin senaryo yoktur.

Dilin yalnız seçim ürünü mü, daha genel beyin büyümesinin yan etkisi mi olduğu tartışılır. Muhtemel tarih birden çok kapasitenin karşılıklı güçlenmesini içerir.

Hayvanlar neden konuşmuyor?

Hayvan sinyalleri zengin bilgi taşıyabilir; insan dili ise sınırlı işaretleri açık uçlu yeni yapılara birleştirir.

Arılar yön dansı yapar, kuşlar şarkı öğrenir, primatlar alarm çağrılarını kullanır. Bu sistemler karmaşıktır, fakat insan dilindeki sınırsız birleşim ve uzak anlam çeşitliliğiyle aynı değildir.

Bir trafik lambası güçlü bilgi verir ama roman yazmaz. Az sayıda işaretin belirli durumlara bağlanması ile işaretleri iç içe geçirerek yeni önerme kurmak farklı kapasitelerdir.

Maymunlara işaret öğretme çalışmaları niyet ve sembol kullanımını gösterse de insan çocuğunun kendiliğinden gelişen dilbilgisi düzeyine ulaşmış oldukları tartışmalıdır.

Karşılaştırma hayvan iletişimini küçültmemelidir. Farkın nerede olduğunu dikkatle sormak, hem insan dilinin özgünlüğünü hem diğer türlerin gerçek becerilerini daha iyi görür.

Dil polisi ve yaşayan dil

Yaşayan dil müze vitrini değil; topluluk içinde kurallı biçimde değişen, yeni dallar veren bir ağaçtır.

İnsanlar sık sık gençlerin dili bozduğundan yakınıyor. Oysa diller her kuşakta ses, sözcük ve anlam değiştirir. Bugünün kuralı dünün yeniliği olabilir.

Resmi yazı standardı ortak iletişim için yararlıdır, fakat gündelik lehçeleri eksik zeka saymak yanlıştır. Her doğal lehçe karmaşık ve düzenli kurallara sahiptir.

Bir kişinin 'yanlış' biçimi topluluğunda tutarlıysa dilbilimci önce o kuralı anlamaya çalışır. Sosyal prestij, dilsel karmaşıklıkla aynı şey değildir.

Pinker'ın esprili itirazı dil bilgisini ezberlenen görgü kurallarından ayırır. Yine de bağlama uygun standart yazı öğrenmek kişinin kamusal imkanlarını artırabilir; betimleme ile eğitim düşman değildir.

YENİ BÖLÜM

SON DURAKLAR

BU BÖLÜMÜN DURAKLARI

- Kitabın büyük iddiası nerede zorlanıyor?
- Yapay zeka dil biliyor mu?
- Çocuğa dil için ne gerekir?
- Bir cümlede kitabın özü

Bu ara sayfa metni uzatmak için değil, zihinde yön duygusu kurmak için var. Sağdaki gravürü bölümün hafıza kapısı olarak kullanın; soldaki başlıklar ilerledikçe aynı ana sorunun farklı yüzlerini gösterecek.

SON DURAKLAR

18. DURAK

Kitabın büyük iddiası nerede zorlanıyor?

Pinker dilin doğuştan gelen özel bir modül olduğunu güçlü biçimde savunur. Kullanım temelli yaklaşımlar çocukların örüntü, benzetme, ortak niyet ve genel öğrenme becerileriyle daha fazlasını açıklayabileceğini söyler.

Dillerdeki çeşitlilik bazı katı evrensel iddiaları zorlamıştır. Beyin araştırmaları da tek, yalıtılmış dil organından çok başka bilişsel ağlarla iç içe sistemler gösterir.

Buna rağmen insan çocuğunun dil edinmeye olağanüstü hazırlanmış olduğu geniş ölçüde açıktır. Tartışma hazırlığın varlığından çok biçimi ve ne kadar dil-özel olduğundadır.

19. DURAK

Yapay zeka dil biliyor mu?

Büyük dil modelleri dev metinlerden güçlü örüntüler öğrenip yeni cümleler kurabilir. Bu başarı, istatistiksel öğrenmenin kapasitesini Pinker döneminde hayal edilenden daha görünür hale getirdi.

Fakat akıcı cümle dünyada yaşamak, beden taşımak ve insan niyetine sahip olmakla aynı değildir. Modelin başarısı doğuştanlık tartışmasını tek başına bitirmez; eğitim verisi ve mimari de hazır yapıdır.

Yeni soru artık yalnız 'kural mı örüntü mü?' değildir. Farklı mimariler hangi veriyle neyi öğreniyor ve insan çocuğunun az veri, ortak dikkat ve beden deneyimiyle yaptığına ne kadar benziyor?

SON DURAKLAR

20. DURAK

Çocuğa dil için ne gerekir?

Çocuğun kusursuz dil dersi değil, bol ve karşılıklı iletişim ihtiyacı vardır. Ona konuşmak kadar verdiği işarete yanıt vermek, ortak nesneye bakmak, oyun ve hikaye kurmak önemlidir.

Ekrandan akan çok sözcük, canlı kişinin sırayla konuşmasıyla aynı değildir. Dil sosyal bir alışverişte anlam kazanır.

Hata düzeltmek yerine cümleyi doğal biçimde genişletmek daha sıcak yol olabilir. Çocuk 'kedi git' dediğinde 'evet, kedi bahçeye gitti' cevabı hem anlamı hem modeli korur.

21. DURAK

Bir cümlede kitabın özü

İnsan çocuğu dili boş bir kaset gibi kopyalamaz; doğuştan gelen öğrenme yatkınlığı, toplumsal etkileşim ve belirli dilin örnekleri birleşerek sınırsız cümle kuran bir sistem yaratır.

Akılda kalacak görüntü Lego kutusudur: Parçalar çevreden gelir, fakat onları açık uçlu yapılara birleştirme gücü çocuğun zihninde çalışır.

KAYNAKLAR VE KAPSAM

Neye dayandık, nerede durduk?

- [1] Steven Pinker - The Language Instinct resmi tanıtımı
[2] MIT Press - Dil edinimi ve evrensel dilbilgisi tartışmaları
[3] Max Planck Institute - Dil çeşitliliği araştırmaları
[4] Royal Society - Dil evrimi üzerine araştırma çerçevesi

TELİF VE SORUMLULUK NOTU

Bu çalışma eğitim ve araştırma amacıyla hazırlanmış özgün bir özet ve yorum rehberidir. Kitabın cümlelerini yeniden üretmez ve özgün eserin yerini tutmaz. Sağlık ve psikoloji başlıkları genel bilgi verir; tanı, tedavi veya kişiye özel profesyonel öneri değildir.

SON CÜMLE

Akılda kalacak görüntü Lego kutusudur: Parçalar çevreden gelir, fakat onları açık uçlu yapılara birleştirme gücü çocuğun zihninde çalışır.